

**mae'n
amser i
gymryd
y llyw!**

Ymgyrch costau Byw Adferiad

Dadansoddiad a Chanfyddiadau'r Arolwg
2023

Cynnwys

Cyflwyniad	1
<i>Ein Hymgyrch</i>	2 - 3
Ein Gwasanaethau	4
<i>Mental Health & Money Advice</i>	5
<i>Cyfle Cymru</i>	6
Ein Heffaith mewn Rhifau	7
Ein Harolwg	8
Ein Canfyddiadau	9 - 16
Ein Hargymhellion	17
<i>Ein Cynllun 10 Pwynt</i>	18 - 20
Adnoddau	21
Dadansoddiad o'r Arolwg	22
<i>Gwariant</i>	23 - 25
<i>Effaith yr argyfwng costau byw</i>	26 - 28
<i>Mynediad i Gefnogaeth</i>	29
<i>Ymateb y Llywodraeth</i>	30 - 32
<i>Ymdopi gyda'r argyfwng costau byw</i>	33 - 36

*mae'n
amser i
gymryd
y llyw!*

Cyflwyniad

Ar hyn o bryd, rydym i gyd yn wynebu chwyddiant ar lefelau nas gwelwyd ym mywydau llawer o bobl, ac mae'r argyfwng costau byw yn creu heriau o'r newydd - nid yn unig **ansicrwydd a phryder**, ond **caledi diriaethol**.

Mae hyn yn arbennig o wir i'n cleientiaid, gyda llawer ohonynt yn delio gyda **phryderon ariannol, problemau iechyd meddwl, neu gaethiwed** yn barod.

Ein Hymgyrch

Roedd ein hymgyrch 2023, 'Mae'n Amser i Gymryd y Llyw', yn ymateb i'n rhanddeiliaid (yn cynnwys ein defnyddwyr gwasanaeth, eu teuluoedd a'u gofalwyr, staff, gwirfoddolwyr, a gweithwyr proffesiynol) oedd oll yn rhannu'r un flaenoriaeth ar gyfer 2023 a thu hwnt - **Sut i ddod drwy'r argyfwng costau byw yn ddiogel ac mewn iechyd da.**

Roedd dau nod i'n hymgyrch:

1. I ddarparu **cefnogaeth ymarferol a phersonol** i bobl yn ystod yr argyfwng costau byw, gan eu grymuso i gymryd rheolaeth o'u sefyllfa eu hunain.

2. I **ymgyrchu dros weithredu** gan Lywodraethau'r Deyrnas Unedig a Chymru, Awdurdodau Lleol, y GIG, ac eraill i gefnogi ein grŵp cleientiaid.

Trwy gydol ein hymgyrch, rydym wedi gweithio'n agos gyda'n partneriaid yn y **DU a Chymru, Carers Wales** a'r **St Giles Trust** i sicrhau fod gofalwyr a theuluoedd yn cael eu cefnogi'n llawn. Buom hefyd yn ymgysylltu'n genedlaethol ac yn lleol gyda'r **Adran Gwaith a Phensiynau, Dŵr Cymru, Unison, ac Awdurdodau Lleol** i hwyluso trafodaeth ac i wella eu dealltwriaeth a'u hymateb i anghenion cleientiaid.

Cafodd ein hymgyrch ei lansio gan Jane Hutt AS (CBE), y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol a'r Prif Chwip, a bydd yn derbyn yr adroddiad hwn yn y Senedd ar 10 Hydref ar gyfer **Diwrnod Iechyd Meddwl y Byd.**

Dros haf 2023, gwnaethom gynnal **23 digwyddiad lleol** ar draws bob un o 22 sir Cymru ac yn Swydd Gaerhirfryn, i **godi ymwybyddiaeth yn ein hymgyrch**, i **ymgysylltu gyda'r cyhoedd**, ac i roi sylw i'r **ystod o weithgareddau** sydd wedi eu dylunio i ddangos i bobl sut gallent helpu eu hunain yn ystod yr argyfwng costau byw. Roedd y gweithgareddau hyn yn cynnwys;

- Profiad ymarferol gyda “campfa werdd” a chyfleoedd ymarfer corff rhad ac am ddim neu gost-isel eraill
- Ymchwilio opsiynau arbed tanwydd ac inswleiddio
- Ymchwilio a rhannu profiad am reoli arian a rheoli dyled

- Ymchwilio opsiynau siopa fforddiadwy, yn cynnwys gwirio prisiau, profi “brandiau siopau eu hunain”, a gwirio cynigion
- Dysgu am opsiynau bwyd iach ond fforddiadwy
- Profiadau ymarferol mewn darparu a choginio bwyd
- Sefydlu clwb cinio, yn cynnwys cyllidebu a pharatoi bwyd

- Datblygu rhwydweithiau cydgefnogaeth ar gyfer rhai sy'n ddibynnol ar fudd-daliadau
- Datblygu cyfleoedd profiad gwaith

Ein Gwasanaethau

“

Mae Adferiad wedi fy helpu i gael fy lle fy hun ac i roi debydau uniogyrchol eu lle ar gyfer fy miliau.

Gwnaethant fy helpu hefyd i wneud cais am grant i gael dodrefn ar gyfer y fflat.

”

Mental Health & Money Advice

Mental Health and Money Advice yw'r gwasanaeth cyntaf **ar draws y Deyrnas Unedig** sy'n ymroddedig **i gefnogi pobl a effeithir gan faterion iechyd meddwl ac arian**, yn cynnwys cefnogaeth i ofalwyr, ffrindiau, a theuluoedd.

Dros y flwyddyn ddiwethaf:

- Rydym wedi cefnogi **326** o gleientiaid newydd, yn ychwanegol i'r achosion oedd gennym yn barod
- Roedd yr enillion blyneddol i'n cleientiaid yn **£1,223,237**, sy'n cyfateb i ennillion ariannol cyfartalog o **£3,752.26** y person!
- Tysteb gan gleient - *"Diolch am eich gwybodaeth. Mae wedi fy helpu i deimlo ychydig yn **fwy cysurus** ac yn **llai pryderus.**"*

Roedd ein Gwasanaeth Iechyd Meddwl ac Arian (MHMA) yn bresennol ym mhob un o'n digwyddiadau ymgyrchu lleol, gan ddarparu gwybodaeth a chynghor defnyddiol i fynychwyr. Un o'r adnoddau mwyaf defnyddiol roeddem yn ei ddsbarthu oedd **The Mental Health & Money Toolkit**, canllaw cynhwysfawr wedi ei ddylunio i rymuso'r darllenwyr i fynd i'r afael â'u problemau iechyd meddwl ac arian, drwy adeiladu gwytnwch, cael trefn ariannol, cael mynediad at fudd-daliadau, a defnyddio systemau cefnogaeth. Os hoffech eich copi eich hun o'r Mental Health & Money Toolkit, ewch i dudalen 21, os gwelwch yn dda.

Cyfle Cymru

Wedi ei ariannu gan 'Wasanaeth Di-Waith'

Llywodraeth Cymru, mae Cyfle Cymru yn anelu i helpu pobl sydd â phrofiad o gamddefnydd sylweddau ac anawsterau iechyd meddwl i mewn i **waith, addysg, neu hyfforddiant**.

Daeth y gwasanaeth hwn i ben yn haf 2022, ond wedi gwneud gwaith ardderchog i ddatblygu cynigion newydd a thystiolaeth o angen, bu Adferiad yn **llwyddiannus wrth dendro am 5 o'r 7 lot**.

Mewn partneriaeth gyda'r elusennau Cymreig, Barod a Kaleidoscope, mae Adferiad Recovery yn arwain ar ddarpariaeth rhaglen Cyfle Cymru ar draws Gogledd Cymru, Powys, Caerdydd a Bro Morgannwg, Bae Abertawe, a Dyfed. O ddechrau'r prosiect yn Awst 2016 i Orffennaf 2022:

- Mae Cyfle Cymru wedi denu dros **13,000** cofrestrriad ar draws y pum ardal lot
- Dros **268,570** awr o gefnogaeth wedi eu darparu
- Bron i **15,000** cymhwyster achrededig ac heb eu hachredu wedi eu dyfarnu
- **1,272** o bobl wedi eu cefnogi i mewn i waith

Effaith mewn Rhifau

Daethom â'n
hymgyrch i

29

gwahanol
ddigwyddiad...

...yn cynnwys

23

digwyddiad
ymgyrchu lleol...

...a

6

digwyddiad
ychwanegol

Dros

200

o aelodau staff a
gwirfoddolwyr wedi
helpu i gynnal ein
digwyddiadau...

...ynghyd â

8

o'n hymddiriedolwyr
yn mynychu
digwyddiadau...

10

aelod o'r
Senedd

Ein Harolwg

Fel rhan o'n hymgyrch, fe wnaethom hefyd ddatblygu'r arolwg **'Mae'n Amser i Gymryd y Llyw'** oedd yn anelu i roi mewnwelediad i brofiadau byw pobl o'r argyfwng costau byw ac i gasglu awgrymiadau ynghylch beth gallwn ei wneud i gefnogi ein hunain yn ystod yr amser anodd hwn.

- Roedd ein harolwg yn agored i'n holl **aelodau** a'n **buddiolwyr**, ac i'r **cyhoedd yn gyffredinol** ar draws Cymru.
- Roedd yr arolwg yn cynnwys **37** cwestiwn ac wedi ei rannu'n **chwe** adran:
  - *Popeth amdanoch chi*
  - *Arferion gwario*
  - *Effaith yr argyfwng costau byw*
  - *Mynediad i gefnogaeth*
  - *Ymateb y Llywodraeth i'r argyfwng costau byw*
  - *Ymdopi gyda'r argyfwng costau byw*
- Roedd **fersiynau papur** o'r arolwg ar gael ym mhob un o'n diwrnodau digwyddiadau ymgyrchu a gallai pobl hefyd gwblhau'r arolwg **ar-lein** drwy ddolenni ar ein gwefan a'n tudalennau cyfryngau cymdeithasol.
- Roedd yr arolwg ar gael yn y **Gymraeg** a'r **Saesneg** gan gasglu cyfuniad o ddata **meintiol** ac **ansoddol**.
- Mae **dyfyniadau** wedi'u cynnwys ledled yr adroddiad hwn er mwyn amlygu **persbectif unigryw** ein hymatebwyr.
- Cymerodd gyfanswm o **110 unigolyn ran yn ein harolwg**.

Mae'r tudalennau a ganlyn yn rhoi trosolwg o'n prif ganfyddiadau. Am olwg fanylach, ewch i ddadansoddiad llawn o'r arolwg ar dudalen 22, os gwelwch yn dda.

Ein Canfyddiadau

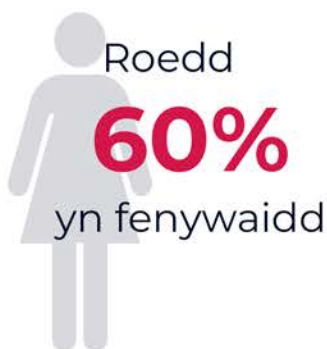
“

Mae poeni am dalu'r biliau a gorfod symud allan o'n nghartref fy hun ac yn ôl i dŷ fy rhieni wedi cael effaith sylweddol ar fy iechyd meddwl.

”

Nodweddion yr ymatebydd

Roedd cyfanswm y bobl
oedd yn byw ar bob aelwyd
yn amrywio o

1 i 7

Gwariant

- Roedd bron i **80%** (78 allan o 98) o'r ymatebwyr yn adrodd bod eu costau byw wedi **'cynyddu o lawer'** dros y 18 mis diwethaf

- **Roedd 86%** (84 allan o 98) o'r ymatebwyr yn nodi eu bod wedi cael **'ychydig'** neu **'lawer iawn'** o drafferth i dalu eu biliau

- O ran gwasanaethau, roedd yr ymatebwyr yn fwyaf tebygol o dorri'n ôl ar eu **defnydd nwy a thrydan** i arbed arian

- Roeddent leiaf tebygol o dorri'n ôl ar eu **defnydd o'r wê a ffôn**

- Mewn meysydd eraill o wariant, canfuom mai'r tri maes uchaf yr oedd pobl yn fwyaf tebygol o dorri'n ôl arnynt oedd **ychwanegu i'w cynilion personol, dillad neu esgidiau hanfodol a bwyta allan neu bwyd i fynd.**

- Y tri maes roedd pobl leiaf tebygol o dorri'n ôl arnynt oedd **gwario ar anifeiliaid anwes, moethau megis alcohol a thybaco, a thanwydd neu gostau teithio.**

- Dywedodd **43%** o'r ymatebwyr eu bod wedi dibynnu ar **gardiau credyd** i'w helpu gyda'r costau byw cynyddol

- Cyfaddefodd **34%** o'r ymatebwyr eu bod wedi gorfod **benthyg arian** gan ffrindiau neu deulu

- O'r rhai oedd **yn ddibynnol ar ddulliau ychwanegol** i'w helpu gyda'r argyfwng costau byw, dim ond **16%** (11 allan o 69) ddywedodd nad oeddent wedi cael trafferth i wneud ad-daliadau, gyda'r mwyafrif o bobl (**43%**, 30 allan o 69) wedi cael 'ychydig' o drafferth

Effaith yr argyfwng costau byw

- Roedd **74%** (70 allan o 94) o'r ymatebwyr naill ai yn **bryderus 'iawn'** neu'n **'hynod' bryderus** ynghylch yr argyfwng costau byw
- Yn benodol, roedd ymatebwyr yn poeni am **dalw eu biliau (80%, 73 allan o 91)**, **clirio dyledion (46%, 42 allan o 91)**, a **cynilo ar gyfer ymddeol (41%, 37 allan o 91)**

- Roedd **66%** o bobl yn dweud eu bod wedi teimlo'n **drist neu'n isel** oherwydd yr argyfwng costau byw

- Roedd **83%** wedi teimlo dan straen o ganlyniad i'r argyfwng costau byw

- Roedd **85%** wedi teimlo'n **bryderus neu boeni** oherwydd yr argyfwng costau byw

- Roedd **40%** o'r ymatebwyr yn teimlo bod eu **hiechyd cyffredinol** wedi dirywio o ganlyniad i'r argyfwng costau byw

- Roedd **67%** o'r ymatebwyr yn teimlo bod eu **hiechyd meddwl** wedi dirywio o ganlyniad i'r argyfwng costau byw

- **Dim ond 9%** (8 allan o 94) o bobl oedd yn teimlo eu bod yn well eu byd yn ariannol o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, tra roedd **77%** (72 allan o 94) yn teimlo **yn waeth eu byd yn ariannol**

- Dim ond **16%** (15 allan o 94) o'r ymatebwyr oedd **yn hyderus y byddent yn well eu byd ymhenni blwyddyn.**

- Pan ofynwyd iddynt i esbonio sut roeddent wedi cael eu heffeithio gan yr argyfwng costau byw, arweiniodd data'r ymatebwyr at y chwe thema a ganlyn:

1. *poeni mwy*
2. *costau'n codi*
3. *gorfod gwneud toriadau*

4. *gwneud dewisiadau anodd*
5. *effeithio ar iechyd meddwl*
6. *bod yn ofalus gydag arian*

Mynediad i Gefnogaeth

- O'r ymatebwyr hynny oedd yn derbyn budd-daliadau (54 allan o 110), roedd **50%** (27) yn derbyn **Taliad Annibyniaeth Personol (PIP)**, **37%** (20) yn derbyn **Credyd Cynhwysol**, a **37%** (20) yn cael **gostyngiad Treth Cyngor**
- Dywedodd **28%** (26 allan o 94 o'r ymatebwyr) eu bod wedi **ceisio am gefnogaeth** yn ystod yr argyfwng costau byw
- Wedi ei rannu'n gategorïau, roedd **73%** (19 allan o 26) o'r ymatebwyr hyn wedi cael cymorth gan **fanciau bwyd** a **46%** (12 allan o 26) wedi derbyn cefnogaeth ar gyfer eu **hiechyd meddwl**

- Dylid nodi y gallai ymatebwyr ddewis **nifer o feysydd cefnogaeth**, gyda'r rhan fwyaf o bobl yn ceisio am **2 wahanol fath o gefnogaeth ar gyfartaledd** yn ystod yr argyfwng costau byw

Ymateb y Llywodraeth

- Roedd **77%** (68 allan o 88) o bobl yn teimlo **nad oedd Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn gwneud digon i helpu** gyda'r argyfwng costau byw
- Pan ofynwyd iddynt esbonio, yn eu geiriau eu hunain, pam eu bod yn teimlo fel hyn, daeth y **dair thema** a ganlyn i'r amlwg o'r data:

1. *datgysylltiad rhwng y Llywodraeth a'r cyhoedd*
2. *beirniadaeth o bendefyniadau'r Llywodraeth*
3. *beirniadol o'r systemau cefnogaeth sy'n eu lle*

- Teimlai **63%** (55 allan o 88) nad oedd **Llywodraeth Cymru** yn gwneud digon i gefnogi pobl drwy'r argyfwng costau byw

- Pan ofynwyd iddynt i esbonio pam eu bod yn teimlo fel hyn, daeth y **dair thema** a ganlyn i'r amlwg o'r data:

1. galw am weithredu penodol
2. teimlad fod Llywodraeth Cymru yn gyfyngedig o ran yr hyn y gallent ei wneud
3. gwerthfawrogiad o'r ymdrechion a wnaed gan Lywodraeth Cymru

- Pan ofynwyd iddynt beth yn fwy y gallai Llywodraethau y Deyrnas Unedig a Chymru ei wneud i helpu, galwodd pobl am weithredu brys, gan ofyn am **fwy o gefnogaeth ariannol, gostyngiad mewn costau a newidiadau systemig** i fynd i'r afael ag anghyfartaledd a'r argyfwng costau byw.

Ymdopi gyda'r argyfwng costau byw

- Dywedodd **39%** (32 allan o 83) o'r ymatebwyr eu bod wedi dod o hyd i **adnoddau a chefnogaeth** i'w helpu i ymdopi drwy'r argyfwng costau byw. Roedd y rhain yn cynnwys:

- *Banciau Bwyd*
- *Citizen's Advice*
- *Adnoddau Ar-lein megis Money Saving Expert*
- *Cefnogaeth gan Adferiad*
- *Cefnogaeth gan aelodau'r teulu*

-
- Dywedodd **18%** (15 allan o 83) o bobl eu bod wedi profi rhai pethau positif o ganlyniad i'r argyfwng costau byw, yn cynnwys **treulio amser ym myd natur, archwilio hobiau newydd, a dysgu i fod yn fwy dyfeisgar**

- Pleidleisiwyd am **Gyngor Arian a Dyled** fel y pwysicaf o'r cynigion yn ein hymgyrch (81% neu 67 allan o'r 83 o bobl yn sgorio hwn fel **'pwysig iawn'** neu **'hynod bwysig'**)

- Y gofyniad pwysicaf i'r Llywodraeth oedd i **sicrhau fod pobl yn cael mynediad hawdd ac amserol i gyngor ac eiriolaeth mewn perthynas â rheoli arian a dyled (69% neu 57 allan o 83 o bobl yn sgorio hwn fel **'hynod bwysig'**)**

Ein Hargymhellion

“

*Dydw i ddim yn
byw, dim ond
goroesi ydw i.
Gallaf ddeall pam
mae pobl yn
mynd i deimlo'n
anobeithiol...*

”

Ein Cynllun 10 Pwynt

Mae'r cynllun hwn wedi ei gyhoeddi **ar y cyd** gan y bobl rydym yn eu cefnogi, aelodau eu teuluoedd a'u gofalwyr, gweithwyr proffesiynol rheng flaen, a rhai sy'n gwneud penderfyniadau allweddol, **pob un ohonynt wedi eu heffeithio gan yr argyfwng costau byw.**

Wedi ein hysbysu gan ganfyddiadau ein harolwg, mae'r cynllun a ganlyn yn amlinellu **10 ffordd allweddol** y gallwn i gyd helpu gyda'r argyfwng costau byw. Mae'r cynllun hwn yn manylu ar argymhellion penodol ar gyfer:

- Llywodraeth y Deyrnas Unedig

- Llywodraeth Cymru

- Y Sector Wirfoddol yng Nghymru

- Pob un ohonom

Llywodraeth y Deyrnas Unedig

1. Sicrhau fod budd-daliadau ar gyfer pobl gydag anabledd neu salwch tymor hir yn **codi gyda chwyddiant** (mae chwyddiant yn llawer uwch i bobl sy'n byw mewn tldi oherwydd bod costau tanwydd yn cynrychioli cyfran uwch na'r cyfartaledd o'u gwariant – felly mae angen ystyried hyn); hefyd, gweithredu proses **asesu Taliad Annibyniaeth Personol (PIP) decach a mwy hygyrch** sy'n cael cymorth i bobl yn gyflym.
2. Adfer y cynnydd o **£20 ychwanegol wythnosol i'r Credyd Cynhwysol** oedd mor ddefnyddiol pan roedd y pandemig Covid-19 ar ein anterth.
3. **Gwella'r gefnogaeth ariannol i ofalwyr**, gan gydnabod manteision cost gofalwyr yn gallu chwarae eu rhan wrth ddarparu cymorth.
4. Tymor hir: dechrau **trafodaeth genedlaethol am ddyfodol budd-daliadau**, gyda'r nod o wella bywydau pobl sydd mewn perygl ac yn dibynnu ar fudd-daliadau.
5. Cynyddu'r **cymorth i'r rhai hynny sydd â phroblemau iechyd meddwl a chaethiwed** sy'n barod i ddod yn weithredol yn economaidd – gwella cefnogaeth, hyfforddiant a chymhellion tra'n peidio rhoi pwysau ar y rhai hynny na allant weithio.

Llywodraeth Cymru

6. Hyrwyddo ymhellach yr angen i sicrhau fod pawb sy'n defnyddio **gwasanaethau iechyd meddwl eilaidd â Chynllun Gofal a Thriniaeth effeithiol** yn ei le a bod y rhain yn cynnwys y deilliannau y gellir eu cyflawni a pha wasanaethau sydd i gael eu darparu, neu weithrediadau i'w gweithredu, o dan yr adran 'Cyllid ac Arian'.
7. Sicrhau fod pob oedolyn sydd mewn perygl a'u gofalwyr, a theuluoedd plant sydd mewn perygl **â mynediad hawdd ac amserol i gyngor ac eiriolaeth mewn perthynas â rheoli arian a dyled.**

Y Sector Wirfoddol yng Nghymru

8. Blaenoriaethu **cefnogaeth i bobl mewn perygl** a effeithir fwyaf gan dlodi, yn cynnwys darparu cyngor a chefnogaeth neu hwyluso mynediad i gefnogaeth gan arbenigwyr.
9. Rhoi **llais i bobl sydd mewn perygl** er mwyn i'w hanghenion gael eu clywed gan Lywodraethau y Deyrnas Unedig a Chymru.

Pob un ohonom

10. **Bod yn gymdogion da!** Gall helpu y rhai o'n cwmpas wneud gwahaniaeth mawr, boed hynny drwy gyfrannu i fanc bwyd neu helpu unigolyn neu deulu rydym yn eu hadnabod.

Adnoddau

Os ydych chi wedi cael eich heffeithio gan yr argyfwng costau byw, cofiwch **nad ydych ar eich pen eich hun** a bod ystod o gefnogaeth ar gael i chi i'ch helpu gyda'ch **cyllid, iechyd meddwl, a mwy.**

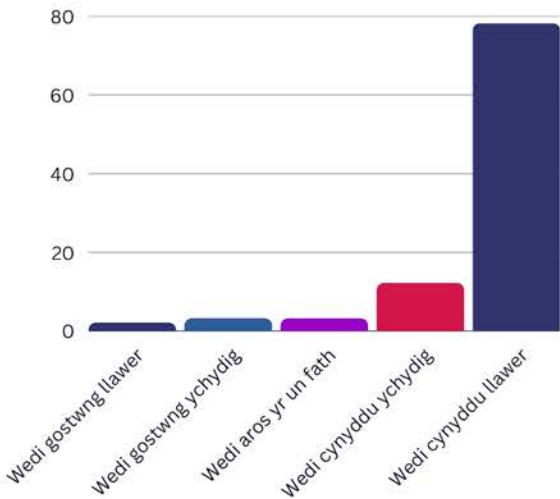
- Os ydych chi angen cefnogaeth i wella eich sefyllfa ariannol neu iechyd meddwl, yna ewch i **Cyngor Iechyd Meddwl ac Arian**, neu, i gael mynediad i'w 'Mental Health and Money Toolkit', cliciwch **yma**
- Os ydych chi'n cael trafferth cael i mewn i waith oherwydd eich defnydd sylweddau neu iechyd meddwl, yna cysylltwch gyda Cyfle Cymru yn **0300 777 2256** neu e-bostiwch **ask@cyflecymru.com** os gwelwch yn dda.
- Am gymorth gyda chostau byw, talu biliau, a mwy, cysylltwch gyda **Citizens Advice** os gwelwch yn dda.
- Am fwy o gyngor ar arbed arian, ewch i wefan **Money Saving Expert**
- Os oes gennych anabledd dysgu ac angen cefnogaeth yn ystod yr argyfwng costau byw, ewch i **Mencap** os gwelwch yn dda.
- Os ydych chi'n profi anawsterau emosiynol, yn ei chael yn anodd i ymdopi, neu'n teimlo eich bod mewn perygl o frifo eich hun, yna ewch i **wefan** y Samaritans neu ffonio eu llinell gymorth rhad ac am ddim (yn agored drwy'r dydd a'r nos) yn **116 123** os gwelwch yn dda.

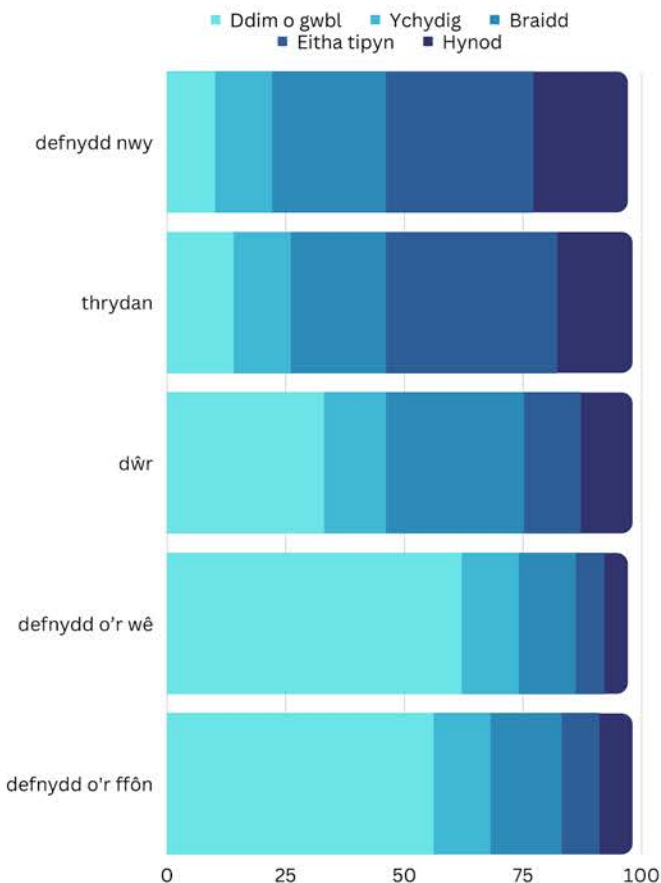
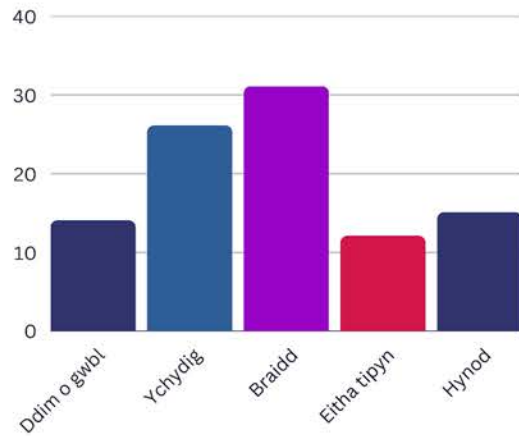
Dadansoddiad o'r Arolwg

Gwariant

Roedd bron i **80%** (78 allan o 98) o'r ymatebwyr yn adrodd bod eu costau byw wedi **'cynyddu o lawer'** dros y 18 mis diwethaf

Roedd **86%** (84 allan o 98) o'r ymatebwyr yn nodi eu bod wedi cael **'ychydig'** neu **'lawer iawn'** o drafferth i dalu eu biliau

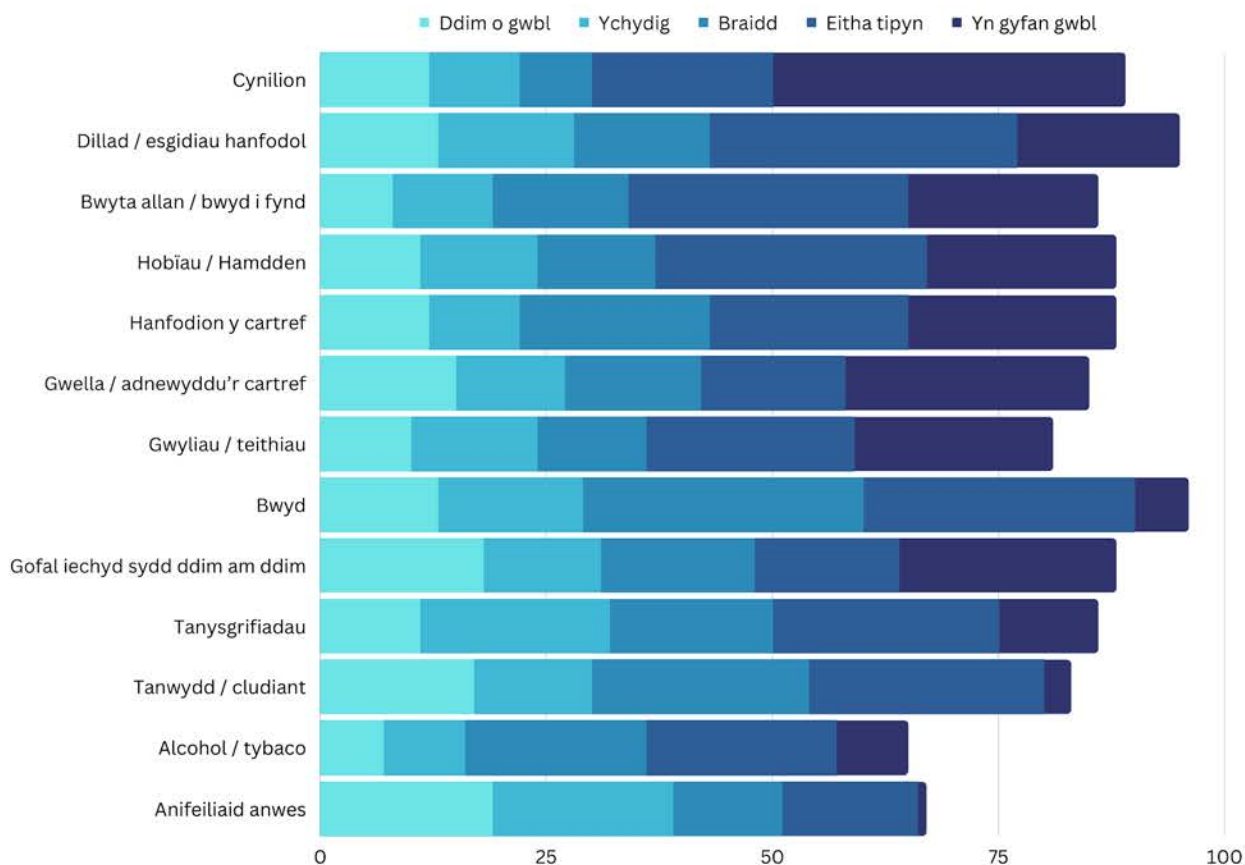
Gofynnwyd i'r ymatebwyr **'Dros y 18 mis diwethaf, i ba raddau ydych chi wedi ceisio cyfyngu eich defnydd o'r gwasanaethau a ganlyn?'**

Fel y dangosir yn y siart, roedd pobl yn fwyaf tebygol o gyfyngu eu defnydd o **nwy** a **thrydan**.

Roeddent yn lleiaf tebygol o gyfyngu eu defnydd o'r **wê** a **ffôn symudol**.

Efallai fod hyn oherwydd y ffaith y gellir rheoli'r defnydd o nwy a thrydan **drwy fesurau arbed ynni**, tra mae gan lawer o bobl gytundebau sefydlog ar gyfer y wê a'u ffôn symudol, ac felly ni fyddai lleihau'r defnydd o angenrheidrwydd yn arwain at arbedion yn y gost yn syth.

Gofynnwyd i'r ymatebwyr **faint roeddent wedi ei dorri'n ôl ar y meysydd gwariant a ganlyn** dros y 18 mis blaenorol.

Roedd pobl yn fwyaf tebygol o dorri'n ôl ar...

- ychwanegu i'w cynilion personol
- dillad neu esgidiau hanfodol
- bwyta allan neu bwyd i fynd

Roedd pobl yn lleiaf tebygol o dorri'n ôl ar...

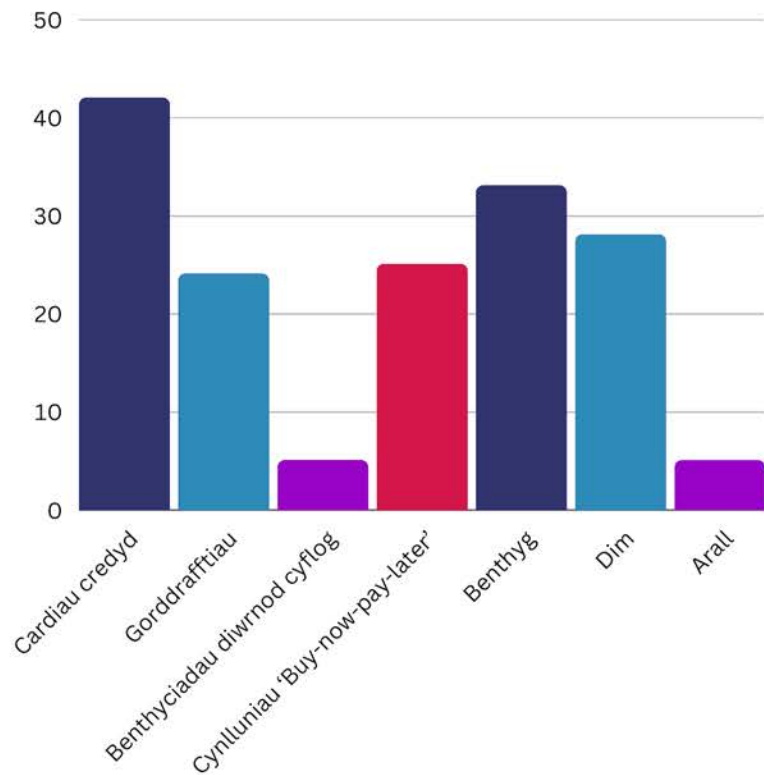
- gwario ar anifeiliaid anwes
- moethau megis alcohol a thybaco
- thanwydd neu gostau teithio

Gofynnwyd i'r ymatebwyr os oeddent wedi **dibynnu ar unrhyw rai o'r dulliau a ganlyn i'w helpu** gyda chostau byw.

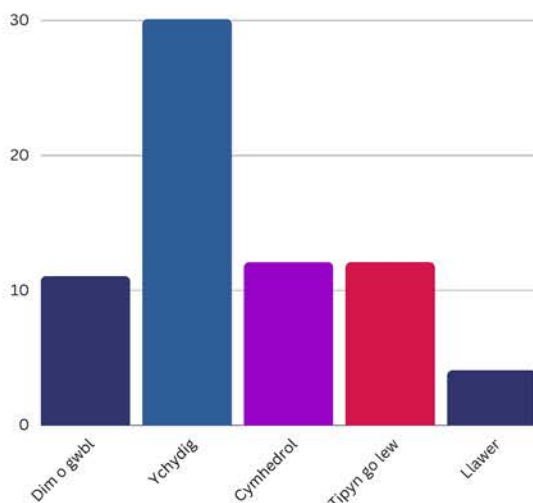
Fel y dangosir yn y siart bar, roedd pobl yn fwyaf tebygol o ddibynnu ar **gardiau credyd** i'w helpu gyda chostau byw, neu i **fenthyg arian** gan ffrindiau neu deulu.

Roedd yr ymatebion testun rhydd 'Arall' yn cynnwys defnyddio **'bancau bwyd'** a **'gwerthu eitemau'**.

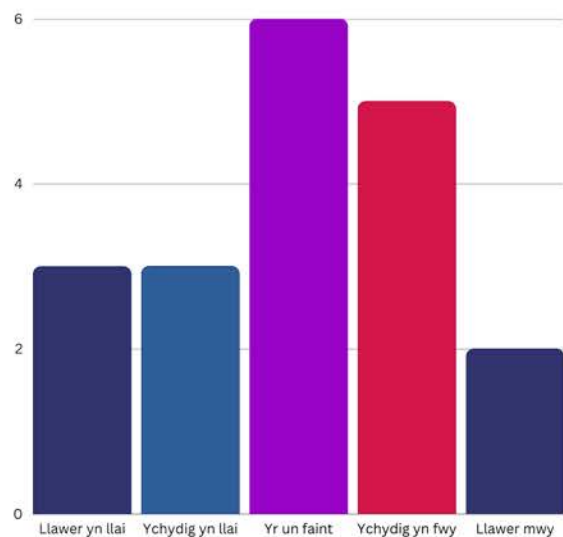

Gofynnwyd wedyn i'r ymatebwyr **'ydych chi wedi cael trafferth i wneud ad-daliadau?'** Nododd y rhan fwyaf o bobl eu bod wedi cael 'ychydig' o drafferth.

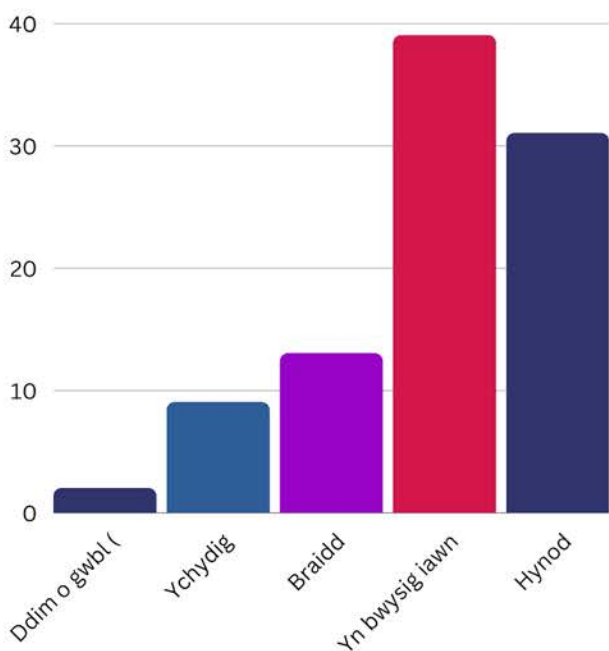
Dylid nodi hefyd nad oedd 41 o bobl wedi ateb y cwestiwn hwn.

Gofynnwyd i'r ymatebwyr hefyd ynghylch eu **hymddygiadau gamblo**. Nid oedd bron i **80%** o'n hymatebwyr yn cymryd rhan mewn gamblo. O'r rhai hynny oedd yn gwneud, roedd y rhan fwyaf yn parhau i **gamblo yr un faint** a'r hyn roeddent yn arfer ei wneud.

Effaith yr argyfwng costau byw

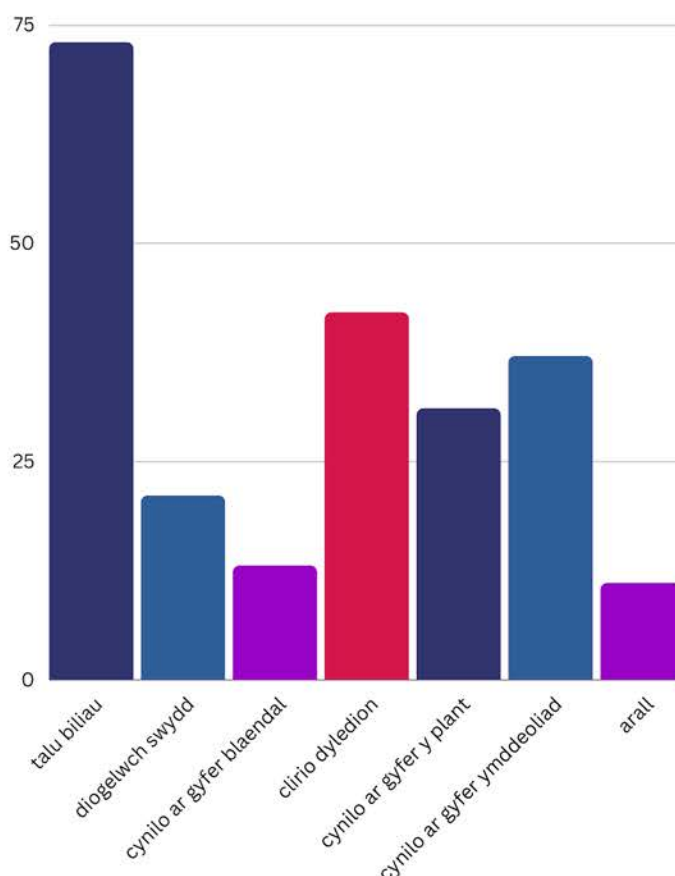
Gofynnwyd i'r ymatebwyr, **'Pa mor bryderus ydych chi am yr argyfwng costau byw?'** Gofynnwyd i'r ymatebwyr i sgorio lefel eu pryder o 1 (ddim yn bryderus o gwbl) i 5 (hynod o bryderus).

Dyweddodd y mwyafrif o'r ymatebwyr eu bod yn **'bryderus iawn'** am yr argyfwng costau byw, gyda **74%** o'r ymatebwyr yn datgan eu bod naill ai'n **'bryderus iawn'** neu'n **'hynod o bryderus'**.

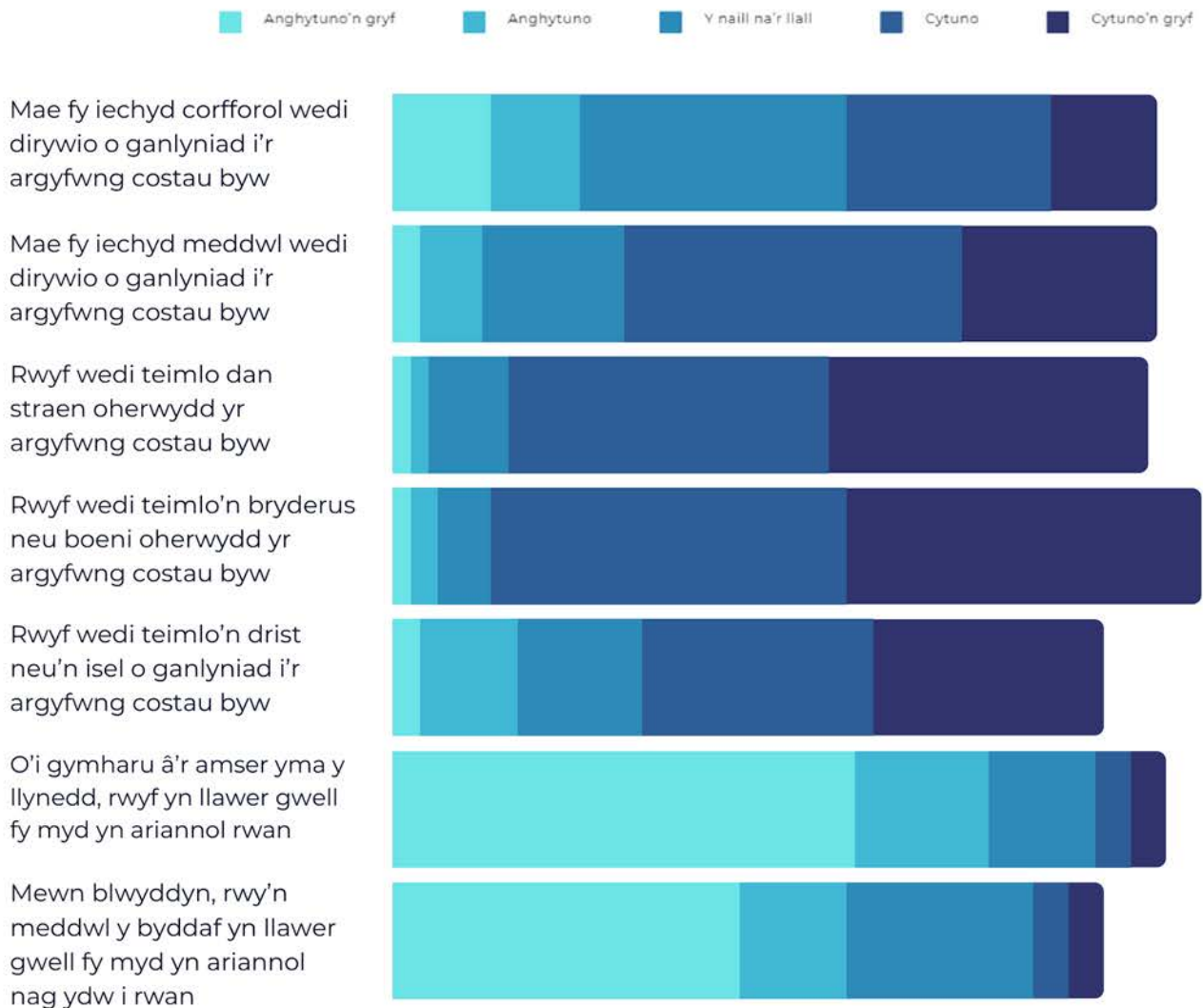
Gofynnwyd wedyn, **beth yn union oedd yn destun pryder i'n hymatebwyr?** Rhannwyd yr atebion i 6 prif gategori ac roedd rhyddid i roi ymateb testun-rhydd hefyd.

O'r 91 ymateb, roedd y rhan fwyaf o bobl yn pryderu'n benodol am **allu talu eu biliau**, ac wedyn **bod â'r gallu i glirio eu dyledion**.

Roedd yr ymatebion testun rhydd 'Arall' yn cynnwys **'talw'r morgais'**, **'bwydo a dilledu'r plant'**, a **'safon bywyd'**.

Rhoddwyd **7 datganiad** i'r ymatebwyr wedyn, gan ofyn iddynt faint roeddent yn gytuno gyda phob datganiad ar raddfa o 1 (anghytuno'n gryf) i 5 (cytuno'n gryf).

Gwnaethom ddarganfod:

- **40%** o'r ymatebwyr yn teimlo bod eu **hiechyd corfforol** wedi dirywio
- **67%** yn teimlo bod eu **hiechyd meddwl** wedi dirywio
- **83%** wedi teimlo **dan straen** o ganlyniad i'r argyfwng costau byw
- **85%** wedi teimlo'n **bryderus neu boeni** oherwydd yr argyfwng costau byw
- **66%** wedi teimlo'n **drist neu'n isel** oherwydd yr argyfwng costau byw
- Dim ond **9%** o bobl oedd yn teimlo eu bod **yn well eu byd yn ariannol** o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, tra roedd **77%** yn teimlo eu bod **yn waeth eu byd yn ariannol**
- Dim ond **16%** o'r ymatebwyr oedd yn hyderus y byddant yn **well eu byd mewn blwyddyn**

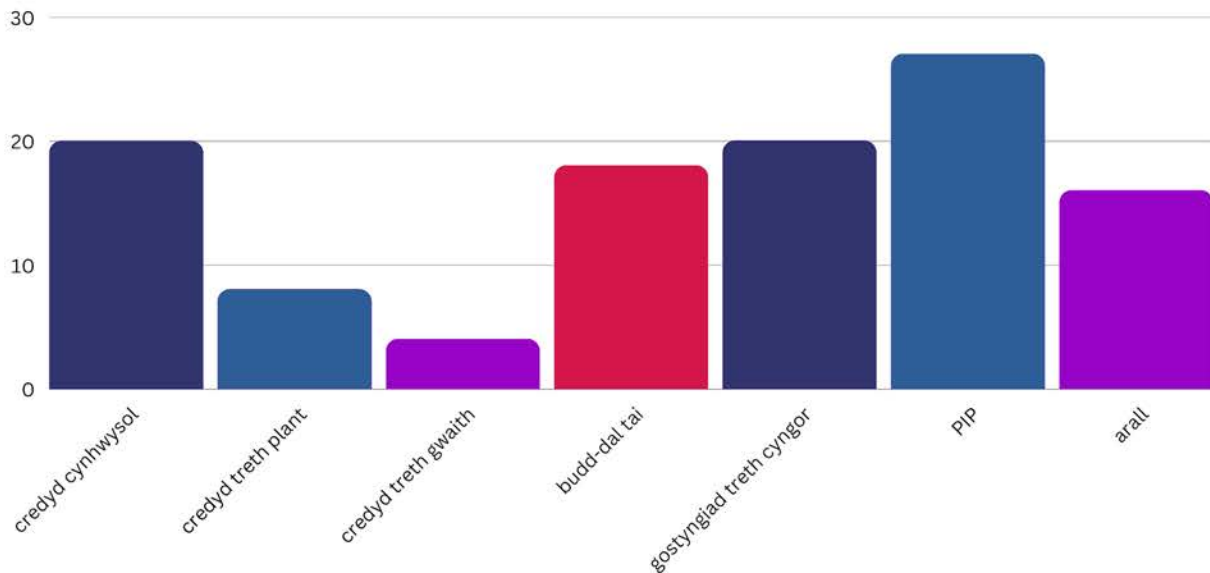
Er mwyn cael mewnwelediad dyfnach, ar gyfer y cwestiwn olaf yn y rhan hwn, gofynnwyd i'r ymatebwyr **'os gwelwch yn dda, disgrifiwch yn eich geiriau eich hun sut mae'r argyfwng costau byw wedi effeithio ar eich bywyd dyddiol'**.

Cafwyd **61 ymateb unigol** i'r cwestiwn hwn, a gafodd eu categorio o fewn y **6 thema** a ganlyn.

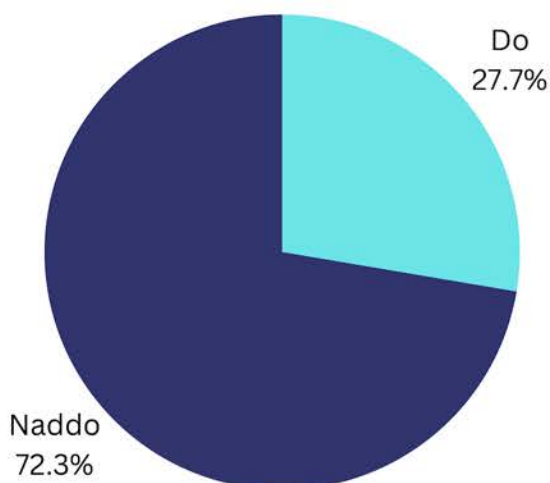
Themâu	Dyfyniadau ategol
poeni mwy	<ul style="list-style-type: none"> Rwy'n poeni am fy ngwariant bob dydd, hyd yn oed ar ddiwrnodau pan rwy'n gwario dim – mae wastad yn boen meddwl. Mae ein morgais yn codi y flwyddyn nesaf sy'n achosi pryder i mi. Rwy'n pryderu fwyaf am fy mhlant sy'n oedolion, y byddant yn ei chael yn anodd i allu fforddio i brynu eu cartref eu hunain. Un diwrnod bydd yn rhaid clirio'r ddyled ac rwy'n ofni'r diwrnod hwnnw.
costau'n codi	<ul style="list-style-type: none"> Mae bwyd wedi mynd i fyny. Mae fy siopa wythnosol wedi dyblu bron iawn! Doeddwn i erioed yn prynu llawer o ddillad, ond alla i ddim gwneud o gwbl erbyn hyn. Rydym yn y broses o gael morgais newydd ac mae'n codi o £800 y mis.
gorfod gwneud toriadau	<ul style="list-style-type: none"> Torri'n ôl ar fwyd a hanfodion. Ni allaf roi'r popti ymlaen – mae'n costio gormod. Rwy'n cysgu'n yr ystafell fyw gan fy mod methu fforddio i droi'r gwres ymlaen. Ni allaf fforddio'r hobiau oedd gen i, fel mynd i'r gampfa.
gwneud dewisiadau anodd	<ul style="list-style-type: none"> Mae naill ai'n esgidiau neu arian ychwanegol ar gyfer y trydan ac ychydig o fwyd. Rwyf wedi stopio prynu pethau i mi fy hun gan fy mod angen prynu ar gyfer fy mhleintyn tair oed. Wedi gorfod stopio gyrru a chael gwared o'n nghar gan na allaf ei fforddio erbyn hyn. Heb brynu deunyddiau glanhau nac ymolchi. Mae hyn wedi effeithio ar hylendid fy fflat. Efallai y bydd yn rhaid i ni edrych ar symud i gartref llai.
effeithio ar iechyd meddwl	<ul style="list-style-type: none"> Mae bywyd dyddiol yn gwneud i mi deimlo'n bryderus ac yn isel – rwy'n ei chael yn anodd i gario ymlaen yn y byd yma. Dydw i ddim yn byw, dim ond goroesi. Rwy'n gallu deall pam mae pobl yn mynd yn anobeithiol ac yn troseddu naill ai am arian i allu byw, neu i gael eu dal er mwyn cael to a bwyd mewn carchar. Mae gorfod symud allan o'n nghartref fy hun ac yn ôl i dŷ fy rhieni wedi cael effaith sylweddol ar fy iechyd meddwl.
bod yn ofalus gydag arian	<ul style="list-style-type: none"> Rydym yn meddwl ddwywaith cyn troi'r gwres ymlaen ac yn gwisgo cotiau yn y tŷ a defnyddio blancedi i gadw'n gynnes ac i arbed ar y gwres. Mae wedi gwneud i mi gadw golwg mwy manwl ar fy ngwariant. Mae wedi gwneud i mi feddwl ddwywaith am brynu unrhyw beth, yn cynnwys beth fyddwn i fel arfer yn eu hystyried yn hanfodion. Rwy'n llawer mwy ymwybodol o faint mae popeth yn ei gostio, yn enwedig bwyd. Mae wedi gwneud i mi feddwl mwy am deithio'n arbennig, i arbed ar gludiant.

Mynediad i Gefnogaeth

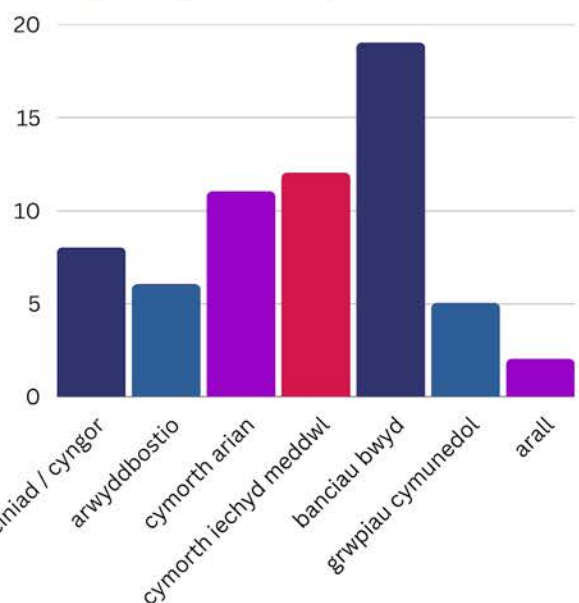
Gofynnwyd i'r ymatebwyr, 'ydych chi'n derbyn unrhyw rai o'r mathau o gefnogaeth a ganlyn?'. O'r 54 ymateb, roedd y rhan fwyaf o bobl yn hawlio **Taliad Annibyniaeth Personol (PIP)**. Roedd yr ymatebion testun rhydd 'Arall' yn cynnwys 'Lwfans Cymorth Cyflogaeth (ESA)' a'r 'Lwfans Byw i'r Anabl (DLA)'.

Roeddem hefyd eisiau gwybod os oedd yr ymatebwyr wedi **gofyn am gymorth neu gefnogaeth ar unrhyw adeg yn ystod yr argyfwng costau byw** (e.e. gan elusennau, banciau bwyd, grwpiau cymunedol, a.y.y.b.). O'r 94 o bobl atebodd y cwestiwn hwn, roedd **mwyafrif** yr ymatebwyr wedi gofyn am gymorth.

O'r 26 o bobl oedd wedi gofyn am gymorth, mae'r **mathau o gefnogaeth** roeddent wedi gofyn amdanynt wedi eu cynnwys yn y siart bar isod. Roedd y mwyafrif wedi cael mynediad i **fanciau bwyd** a'r ganran uchaf wedyn wedi ceisio am **gefnogaeth iechyd meddwl**.

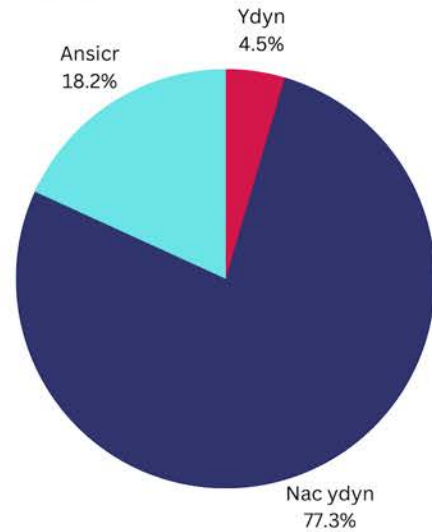

Ymateb y Llywodraeth

Gofynnwyd i'r ymatebwyr **'ydych chi'n meddwl bod Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn gwneud digon i helpu gyda'r argyfwng costau byw?'**.

Dangosodd ein canfyddiadau nad oedd y mwyafrif o ymatebwyr yn meddwl bod Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn gwneud digon i helpu.

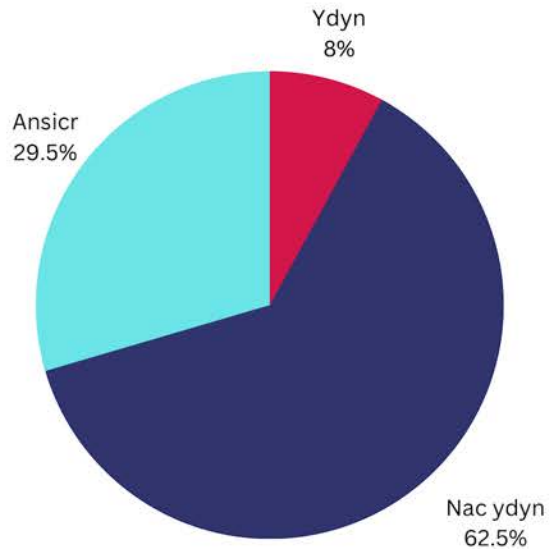

Gofynnwyd i'r ymatebwyr i esbonio **pam eu bod yn teimlo fel hyn**. Cafwyd **61 ymateb unigol** i'r cwestiwn hwn oedd wedi eu categoreiddio yn un o'r **3 thema** a ganlyn.

Themâu	Dyfyniadau ategol
datgysylltiad rhwng y Llywodraeth a'r cyhoedd	<ul style="list-style-type: none"> Nid ydynt yn deall realiti y sefyllfa a mor anwybodus. Nid ydynt yn byw mewn amgylchiadau tebyg o gwbl. Nid yw llywodraethau Ceidwadol yn poeni am neb, ond y cyfoethog. Nid ydynt yn deall realiti ceisio ymdopi mewn sefyllfaoedd amhosibl. Nid ydynt yn deall yr anawsterau mae pobl 'dosbarth-gwaith' yn eu teimlo.
beirniadaeth o bendefyniadau 'r Llywodraeth	<ul style="list-style-type: none"> Llywodraeth y Deyrnas Unedig achosodd yr argyfwng hwn drwy 13 mlynedd o lymder. Biliynau wedi eu gwario ar ryfeloedd tramor sydd er budd neb ond y gwerthwyr arfau. Dydi Brexit ddim wedi helpu. Mae'r ffordd maen nhw wedi gadael i'r cwmnïau ynni godi prisiau gymaint yn 'criminal'.
beirniadol o'r systemau cefnogaeth sy'n eu lle	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw'r lefelau budd-daliadau yn cadw i fyny gyda chwyddiant. Maent yn torri'r gefnogaeth yn rhy sydyn. Maent am i bobl anabl ddiflannu neu weithio am geiniogau. Diffyg argaeledd tai cymdeithasol.

Gofynnwyd i'r ymatebwyr hefyd os oeddent yn meddwl bod **Llywodraeth Cymru yn gwneud digon i helpu gyda'r argyfwng costau byw.**

Unwaith eto, dangosodd ein canfyddiadau nad oedd y mwyafrif o bobl yn credu bod Llywodraeth Cymru yn gwneud digon i helpu

Gofynnwyd i'r ymatebwyr i esbonio **pam roeddent yn teimlo fel hyn.** Cafwyd 52 ymateb unigol i hyn, sydd wedi eu categorio o fewn y **3 thema** a ganlyn.

Themâu	Dyfyniadau ategol
galw am weithredu penodol	<ul style="list-style-type: none"> Rwyf eisiau eu gweld yn gwneud mwy ynghylch rhewi rhenti ac atal dadfeddiannaeth. Canolbwyntio ar iechyd meddwl a'r henoed. Mae pobl sydd mewn gwaith angen cymorth hefyd, dim pobl sydd ar fudd-daliadau yn unig sydd angen help. Cap ar drydan a nwy. Mae angen lleihau costau hanfodion rhywsut, hynny yw tanwydd, biliau neu fwyd.
teimlad fod Llywodraeth Cymru yn gyfyngedig o ran yr hyn y gallent ei wneud	<ul style="list-style-type: none"> Ychydig iawn o offer sydd gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r argyfwng. San Steffan sy'n gosod eu cyllideb, felly mae eu dwylo wedi eu clymu. Does ganddynt ddim awdurdod go iawn. Mae eu dwylo wedi eu clymu gan Loegr. Rwy'n meddwl fod gan Lywodraeth Cymru well ymwybyddiaeth a gwerthfawrogiad o anawsterau pobl Cymru ond mae'r model cyllido o San Steffan yn golygu fod eu dwylo wedi eu clymu.
gwerthfawrogiad o'r ymdrechion a wnaed gan Lywodraeth Cymru	<ul style="list-style-type: none"> Mae'n ymddangos fod Llywodraeth Cymru yn poeni llawer mwy. Maen nhw'n helpu'r cyhoedd ble maent yn gallu a phan maent yn gallu. Mae Llywodraeth Cymru yn helpu'r awdurdodau lleol gyda llawer o gynlluniau, grantiau, a chyllid.

Ar gyfer y cwestiwn olaf yn y rhan hwn o'r arolwg, gofynnwyd i'r ymatebwyr i gyd os oedd ganddynt unrhyw syniad **beth ddylai Llywodraethau y Deyrnas Unedig a Chymru ei wneud i gefnogi pobl yn ystod yr argyfwng costau byw.** Roedd y cwestiwn hwn yn ben-agored, gan alluogi ymatebwyr i roi atebion gyda mwy o ddyfnder gyda syniadau a safbwyntiau manylach, yn seiliedig ar eu profiadau byw eu hunain.

Rhannodd **51 unigolyn** eu safbwyntiau wrth ymateb i'r cwestiwn hwn, ac mae rhai o'u syniadau i'w gweld yn y ddelwedd a ganlyn.

"Adfer y cynnydd yn y Credyd Cynhwysol."

"Cynyddu budd-daliadau i'r rhai hynny sydd ddim yn gallu gweithio oherwydd salwch ac/neu salwch meddwl."

"Cynnig mwy o gefnogaeth i'r anabl a'r henoed."

"Gwrandewch ar eich pobl a dysgwch."

"Cynnig mwy o gefnogaeth iechyd meddwl a rhoi cynllun yn ei le i helpu pobl gyda phroblemau camddefnydd sylweddau."

"Stopio normaleiddio banciau bwyd."

"Mwy o dai fforddiadwy i'w rhentu ar gyfer pobl sengl a theuluoedd."

"Dylai budd-daliadau gadw i fyny gyda chwyddiant."

"Gofyn i ni sut rydym yn ymdopi."

"Helpu pobl sy'n gweithio yn ogystal â phobl sydd ddim. Dim pobl sydd ar fudd-daliadau yw'r unig rhai sy'n cael anawsterau."

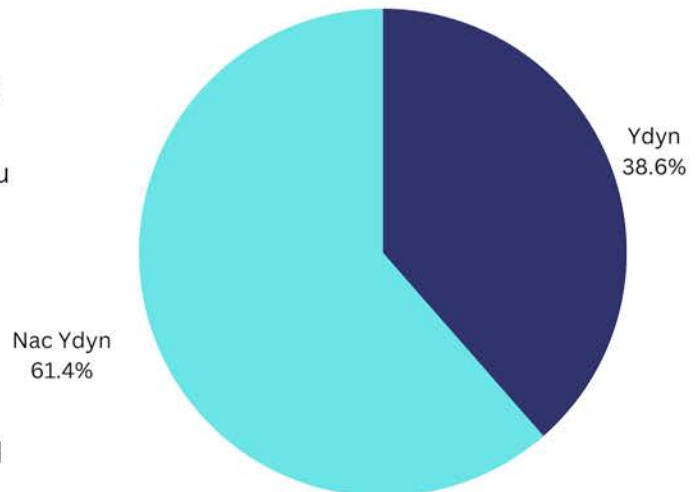
"Byddwch yn fwy trugarog."

Ymdopi gyda'r argyfwng costau byw

Ar gyfer rhan olaf ein harolwg, roeddem eisiau gwybod **sut roedd pobl wedi ymdopi yn ystod yr argyfwng costau byw**. Gofynnwyd i bobl os oeddent wedi dod o hyd i unrhyw adnoddau neu gefnogaeth penodol oedd wedi eu helpu i ymdopi.

O'r **83** o bobl atebodd y cwestiwn hwn, **'Na'** oedd ymateb y mwyafrif.

Ond, dywedodd **32** o bobl eu bod wedi dod o hyd i ffynonellau cefnogaeth oedd wedi eu helpu i ymdopi yn ystod yr argyfwng costau byw. Roedd y rhain yn cynnwys:

- Banciau bwyd, pantris a manau rhannu bwyd
- Cefnogaeth ariannol, yn cynnwys taliadau cefnogaeth costau byw, cynlluniau rhyddhad biliau ynni, a grantiau eraill

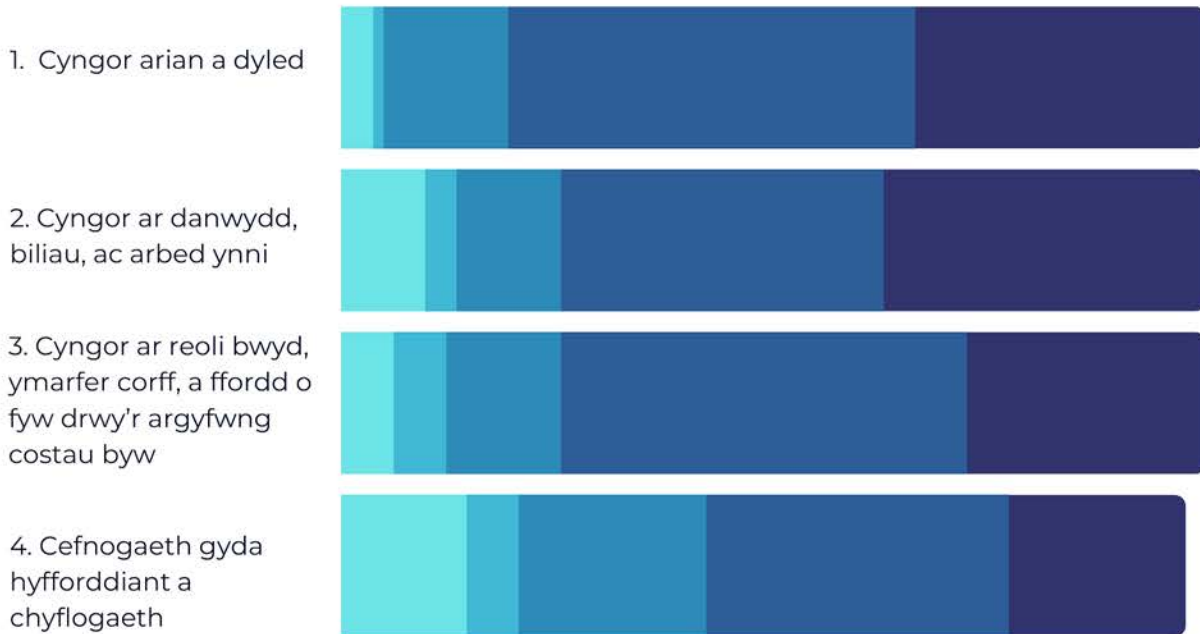
- Cefnogaeth gan Citizen's Advice
- Cefnogaeth gan adnoddau eraill ar-lein, yn cynnwys gwefannau cymharu prisiau a Money Saving Expert

- Cefnogaeth gan Adferiad Recovery, yn cynnwys cyngor cefnogaeth teulu
- Cefnogaeth gan aelodau'r teulu, gweithwyr cefnogol, a grwpiau cymunedol

Yn nesaf, gofynnwyd i ymatebwyr **sgorio pa mor bwysig roeddent yn meddwl oedd pob un o gynigion ein hymgyrchoedd**. Gwnaethom gyflwyno 4 cynnig o'r ymgyrch gan ofyn i'r ymatebwyr i'w sgorio o 1 (ddim yn bwysig o gwbl) i 5 (hynod o bwysig).

■ Ddim yn bwysig o gwbl
 ■ Ddim yn bwysig iawn
 ■ Y naill na'r llall
 ■ Yn bwysig iawn
 ■ Yn hynod o bwysig

Ar y cyfan, ein cynnig o **gyngor arian a dyled** oedd wedi ei sgorio'n fwyaf pwysig, gydag **81%** o'r ymatebwyr yn sgorio'r cynnig hwn naill ai'n 'bwysig iawn' neu'n 'hynod bwysig'.

Y nesaf o ran pwysigrwydd oedd **cyngor ar danwydd, biliau, ac arbed ynni**, gyda dros **37%** o bobl yn cytuno fod y cynnig hwn yn 'hynod bwysig'. Ond, cafodd **cyngor ar danwydd, biliau, ac ynni a chyngor ar reoli bwyd, ymarfer corff a ffordd o fyw** eu sgorio yr un mor bwysig wrth edrych ar y ganran o bobl oedd wedi eu sgorio naill ai yn 'bwysig iawn' neu'n 'hynod o bwysig' (**75% yr un**).

Er bod ein **cefnogaeth gyda hyfforddiant a chyflogaeth** wedi ei sgorio fel bod y lleiaf pwysig o'n cynigion, roedd nifer sylweddol o bobl wedi sgorio'r cynnig hwn fel bod naill ai yn 'bwysig iawn' neu'n 'hynod o bwysig' (**57%**).

Yn olaf, gofynnwyd i ymatebwyr **sgorio pa mor bwysig roeddent yn meddwl oedd pob un o'n gofynion i Lywodraethau y Deyrnas Unedig a Chymru.**

Cyflwynwyd ein 7 gofyniad i'r Llywodraeth (5 i Lywodraeth y Deyrnas Unedig a 2 i Lywodraeth Cymru) gan ofyn i'r ymatebwyr i'w graddio o 1 (ddim yn bwysig o gwbl) i 5 (hynod o bwysig).

1. Sicrhau fod pob oedolyn sydd mewn perygl a'u gofalwyr, a theuluoedd plant sydd mewn perygl, yn cael mynediad hawdd ac amserol i gyngor ac eiriolaeth mewn perthynas â rheoli arian a dyled

2. Hyrwyddo ymhellach yr angen i sicrhau fod pawb sy'n defnyddio gwasanaethau iechyd meddwl eilaidd â Chynllun Gofal a Thriniaeth effeithiol yn ei le

3. Cynyddu'r cymorth i'r rhai hynny sydd â phroblemau iechyd meddwl a chaethiwed sy'n barod i ddod yn weithredol yn economaidd

4. Sicrhau fod budd-daliadau ar gyfer pobl gydag anabledd neu salwch tymor hir yn codi gyda chwyddiant

5. Dechrau trafodaeth genedlaethol ynghylch dyfodol budd-daliadau, gyda'r nod o wella bywydau pobl sydd mewn perygl ac yn ddibynol ar fudd-daliadau

6. Gwella'r gefnogaeth ariannol i ofalwyr

7. Adfer y cynnydd o £20 ychwanegol wythnosol i'r Credyd Cynhwysol a gyflwynwyd yn ystod y pandemig Covid-19

Mae'r siart bar ar y dudalen flaenorol yn dangos pob un o'n gofynion i'r Llywodraeth yn nhrefn pwysigrwydd. Mae'n ddiddorol nodi mae'r ddau brif ofyniad i **Lywodraeth Cymru** oedd wedi eu sgorio fel y pwysicaf ar y cyfan hefyd. Y rhain oedd:

- Sicrhau fod pob oedolyn sydd mewn perygl a'u gofalwyr, a theuluoedd plant sydd mewn perygl **â mynediad hawdd ac amserol** i gyngor ac eiriolaeth mewn perthynas â rheoli arian a dyled.
- Sicrhau bod gan bawb sy'n defnyddio gwasanaethau iechyd meddwl eilaidd **Gynllun Gofal a Thriniaeth** effeithiol yn ei le

Gofynion i'r Llywodraeth	Sgôr cyfartalog allan o 5
1	4.60
2	4.57
3	4.55
4	4.51
5	4.43
6	4.37
7	4.07

O ran ein gofynion i Lywodraeth y Deyrnas Unedig, fe sgoriodd yr ymatebwyr **gynyddu cymorth ar gyfer rhai â phroblemau iechyd meddwl a chaethiwed sy'n barod i ddod yn weithredol yn economaidd** fel y mwyaf pwysig.

Er fod **adfer y cynnydd o £20 wythnosol ychwanegol i'r Credyd Cynhwysol** wedi ei sgorio isaf o ran pwysigrwydd o'n gofynion i'r Llywodraeth, roedd nifer sylweddol o bobl yn dal i raddio'r cynnig hwn naill ai yn 'bwysig iawn' neu'n 'hynod bwysig' (**73%** o'r ymatebwyr).

Dengys y tabl uchod y sgoriau cymedrig ar gyfer pob un o'n gofynion i'r Llywodraeth.

www.adferiad.org

Mae Adferiad Recovery yn sefydliad
corfforedig elusennol ac wedi
cofrestru yng Nghymru a Lloegr